

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
poredi se v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
Izop. pelli-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm v širino
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškim delu
vrstica po 10 Din
g. pr. veljem g.
p. r. u. p. p. p. p. p.
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kaptoljski ulici št. 6 III.
Rekopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kaptoljski ulici št. 6 v Ljubljani
Račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.49
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Sistem dveh strank

(Od našega rednega dunajskega dopisnika.)

V dopisu o težkočah Seiplove vlade sem povdarjal, da sta v parlamentu ali Nationalratu prav za prav le dve stranki: meščanski blok in socialisti. Po večini je tako, ali videli smo prav pretekli teden, da blok ni vselej solidaren. Vse nemci so v treh za večino jako načelnih vprašanjih glasovali proti meščanskemu bloku s socialisti, kar bi v vseh strogo parlamentarnih vladah izzvalo krizo.

Dr. Seipel je bil prisiljen sprejeti Rennerjeva načela o — dveh strankah, ker sicer bi ne mogel sestaviti vlade. Socialisti so v parlamentu številno tako močni, da so se morale združiti vse tri meščanske stranke, ako so hotele imeti večino, ki je za vladanje potrebna.

Prvi avstrijski kancelar je bil znani znanstvenik socialist dr. Renner, ki je čislana osebnost tudi izven stranke in daleč izven države. On je postavil načela, da sta v Avstriji opravičeni le dve stranki: social.-demokratska in krščansko-socialistična. Ker so slednji med meščanskimi in antimarksističnimi krogi v ogromni večini, je v interesu vseh teh in države, da se združijo vsi meščanski sloji proti socializmu. Ti dve stranki naj se poslej borita za vladno državi. Narod naj sam izbere svojo vladno, a opozicija naj pazi na korekturno napak in zlorab.

Opozicija naj bo sicer neizprosna borilnica za svoja načela, toda lojalna napram večini in posebno napram državi. Kadar so v igri državni, zunanje-politični interesi, tedaj se stranka umakni ali vsaj prepusti odgovornost večini. Nikar uganjati brezobzirne opozicije samo radi prestiža ali interesov stranke. Zlasti pa nikdar prednašati v parlamentu takih argumentov, ki bi jih mogli pograbiti nasprotniki države in škodovati v tujini ugledu in koristim državne celote.

Socialistična opozicija v Nationalratu se je tudi vedno držala teh načel. V kritiki vlade je često strupena, ali le v notranjih zadevah. Ko so prišle na dnevni red zunanje zadeve, so se zgrabili morda v tajnih sejah odsekov, ali v parlamentu so se omejevali na kratke izjave ali na molk. Često so zagrešili celo »un sacrificio dell' intelletto« — žrtv proti razumu ali pameti, samo da niso dajali gradiva zunanjim nasprotnikom. — En zgled:

Ko je večina predložila načrt novega carinskega tarifa, s katerim je neobičajno obtežila uvoz žita in moke iz Jugoslavije, kar bi sicer smatrala za napoved boja na življenje in smrt, tedaj se je opozicija čudovito hitro sprijaznila tudi s takimi carinami, češ: ako potrebujete tak carinski tarif v borbi z Jugoslavijo na bodočih pogajanjih za novo trgovsko pogodbo, pa ga imejte. Bog vam daj srečo.

Po drugi strani pa imajo socialisti v avstrijskem parlamentu kaj zanimivo vlogo »enfant terrible«, ki sme reči tudi marsikaj takega, kar bi tudi večina rada rekla, pa si ne upa vsled dobrih in korektnih odnosov z vsemi sosedi in z vsem svetom. Bili so n. pr. časi, ko večina ni mogla naglašati splošnega mnenja o — Anschlussu. Zato je takrat pa manjšina toliko bolj vpila. Danes tega ni več treba, ko Seipel sam in celo predsednik republike jasno govorita v prilog združenju.

Sistem dveh strank je torej v Avstriji prav lahko mogoč in tudi ni daleč od uresničenja. Vse nemci izginejo, landbundovci pa se bodo morali odločiti za socialiste ali krščanske socialiste. Da se združijo s slednjimi, ni nikakega dvoma.

Na tak način bi imela Avstrija samo dve politični stranki in stalne vlade samo z — devetimi ministri. Tudi vzrok za opravičeno zavidanje.

A. G.

Naš francoski dolg

Pariz, 29. jan. (Tel. Slov.) Jugoslovanski trgovinski minister Mažuranič je dospel včeraj v Pariz, da bi se pogajal radi težkoč pri odplačevanju predvojnega dolga. Jugoslavija hoče odplačevati dolg v papirnatih frankih, medtem ko želi francoska vlada plačevanje v zlati valuti. Mažuranič se pogaja z ministrskim predsednikom g. Poincarejem.

Se ne odobrene slovenske učne knjige

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Prosvetni svet je glede slovenskih učnih knjig in učil, ki nimajo odobrenja prosvetnega sveta, sklenil, da se sestavi seznam teh knjig in učil ter da se v po 1 izvodu predloži prosvetnemu svetu. Pregledal jih bo odsek treh članov, ki bo predlagal odobritev. V svetu so dr. Caoudier, načelnik Ilić in inšpektor Lalelić.

Spomenica krščansko-socialnega delavstva Nj. Vel. kralju Aleksandru

Dne 27. so se zbrali zastopniki krščansko-socialnega delavstva Slovenije k seji vodstva »Jugoslovanske strokovne zveze« v prostorih Delavske zbornice. Seji je prisostvovalo 42 članov vodstva JSZ, ki so zastopali posamezne strokovne skupine. Vodil je sejo predsednik JSZ Srečko Zumer. O gospodarskem in socialnem položaju delavstva je poročal Josip Gostinčar, bivši minister za socialno politiko in najstarejši delavski bореc. Za njim je tajnik JSZ, Vilko Pitako predložil spomenico na Nj. Vel. kralju Aleksandru, ki se je soglasno odobrila in odposlala. Spomenica slove:

Nj. Veličanstvu Aleksandru I.,
kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Kot državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev si usojamo predložiti Njegove-mu Veličanstvu sledečo

SPOMENICO:

Zastopniki strokovnih skupin in zvez kova-
rin, rudarjev, vinčarjev, papirničarjev,
zasebnih nameštencev, tekstilnega, lesnega in
delavstva ostalih strok zbrani na seji vodstva
Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani
dne 27. januarja 1929 k poročilu gospoda Jo-
že Gostinčarja, min. n. r. o gospodarskem
in socialnem položaju delavstva ugotov-
ljajo:

1. Delavstvo je slej ko prej med najvaž-
nejšimi nosilci in činitelji gospodarstva in se-
stavni del vse industrijske produkcije. Zato
je mogoče napredovati in uspešno gospodar-
sko življenje v najširšem obsegu le, če se
država ozira tudi na telesne in duševne potre-
be delavstva, ga zadovoljuje in dviga njegov
življenjski stalež. V modernem času se gospo-
darstvo ne more naslanjati na množice zasluž-
njenih, brezzaščitnih in brezpravnih in do
zadnje srage izmognenih sužnjev, ampak na
izobražene, dobro postavljene ter fizično in
moralno visoko stoječe delavce.

2. Nasprotno pa so mišljenja in intencije
podjetnikov, ki ne predstavljajo delavnih množ-
ic, ampak le neznatno manjšino naroda in
državljanov, le-te, da je napredek gospodar-
stva in produkcije mogoč le, če so delavske
plače čim nižje, delovni čas čim daljši, sploh,
da mora delavstvo vršiti svojo službo ob zanj
najneugodnejših ekonomskih, kulturnih in
moralnih prilikah. Te intencije so v diametral-
nem nasprotju z dognanji moderne narodne
gospodarske vede, ki uči, da je možen naraven
in soliden sporeh in napredek produkcije in
gospodarstva, če so tudi najširše plasti kon-
zumentov ekonomsko močne. In delavstvo je
pač eden najštevilnejših delov množice kon-
zumentov. Zato je geslo gospodarskih in in-
dustrijskih činiteljev vseh naprednih držav,
da se čim bolj dvigne ekonomska moč delavstva
v zavesti, da je le-ta eden glavnih predpogo-
jev za prosperiteto produkcije in gospodarstva.

3. Od strani gospodarskih krogov v naši
državi se pojavljajo v zadnjem času predlogi
in zahteve na državo, ki ogrožajo življenjske
pogoje predvsem industrijskega delavstva pa

tudi vseh delavnih množic. Socialno zavarova-
vanje, zakonito določen maksimalen delovni
čas, zakonska zaščita poslojemalcev pred
brezmejnimi izrabljanjem in izkoriščanjem po-
slojedajalcev so neobhodno potrebne za količ-
kaj človeka dostojno življenje zelo širokih
plasti našega naroda. Zahteve delodajalcev, ki
grede proti delovnim množicam, torej veliki
večini državljanov n. r. države, so zato proti-
ljudske, protinarodne in protidržavne.

4. Država kot skupna zajednica stoji nad
vsemi socialnimi razredi in je njeno delova-
nje usmerjeno v dobro celote vseh državlja-
nov. Zato uravnava država zlasti gospodarsko
življenje, da ni v kvar kakemu delu državlja-
nov in onemogoča izvajanje intencij, ki izvi-
rajo iz egoističnih in profitorskih nagibov in
stremeljenj tega ali onega razreda. Nujen in-
teresa države je tedaj, da štiti ekonomske šib-
kejšje sloje državljanov, iz katerih ogromne
večine država ses.oji, pred izkoriščanjem eko-
nomske močnejših. Delavstvo pa je vsled svo-
jega položaja primorano iskati zaščite in po-
moči od svoje države v največjem obsegu.

Zato se delavstvo, ki je bilo in je vedno
za solidno in močno vsem stanovom pravično
državo, z zaupanjem obrača na svojo državo
in nje poglavarja, pričakuje od njih polne za-
ščite in pomoči pri napornem delu in vestnem
vršenju svoje službe v korist splošnosti in
države ter želi predvsem:

1. Da ostanje vsi delavski zaščitni in so-
cialni zakoni, zakon o zaščiti delavcev, zakon
o zavarovanju delavcev, zakon o inšpekciji
dela in ostale uredbe in pravilniki v sedanjih
oblikah neokrnjeni.

2. Da se ti zakoni točno in dosledno izva-
jejo in se izpopolnijo in da se zboljša tudi
delovanje vseh institucij in zavodov, ustanov-
ljenih na podstavi teh zakonov.

3. Da se sanira zavarovanje rudarskega in
plavčarskega delavstva.

4. Da se po zgledu modernih kulturnih
držav zlasti uvede starostno in invalidno za-
varovanje in zavarovanje za brezposelnost.

5. Da se izvede socialno zavarovanje v
polnem obsegu tudi za kmetijsko-poljedelske
delavce.

6. Da se raztegne pokojninsko zavarova-
nje zasebnih nameštencev, ki je izvedeno v
Sloveniji in Dalmaciji, na celo državo.

Globoko smo uverjeni, da bo Njegovo Ve-
ličanstvo predloženo spomenico iz navedenih
razlogov v čim višji meri uvaževalo.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1929.

Za vodstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze:

Srečko Zumer, Vilko Pitako,
načelnik, tajnik.

Enaki spomenici sta bili poslani g. minis-
trskemu predsedniku, generalu Periću Živko-
viću, in ministru za socialno politiko dr. Matiću
Drinkoviću.

Obenem je vodstvo JSZ pozvalo Delavsko
zbornico in Centralno tajništvo Delavskih zbor-
nic v Belgradu, da stori primerne korake v
zaščito socialne zakonodaje.

Kronski upokojeanci bivše J. žel. prevedeni

Belgrad, 29. jan. (Tel. Slov.) Danes je kralj
podpisal zakon o prevedbi na dinar. pokojnine.
kronske osebne in družinske pokojninske usluž-
benice bivše Družbe južne železnice. Kronske po-
kojnine tako osebne kot družinske starih vpoko-
jencev bivše Družbe južne železnice, katerih iz-
plačilo se vrši na podlagi obveznosti čl. 17 toč.
4 in 17 sporazuma o upravnih in tehničnih pre-
osnovi Družbe j. ž., se prevajajo na dinarske,
računajoč 1 krono za 1 dinar. Izplačila po tem
zakonu se bodo vršila 1. sledečega meseca, ko
stopi ta zakon v veljavo. Računajo se od 1. av-
gusta 1928. Pokojnine, naj si bodo osebne ali
družinske, ki so po tem zakonu prevedene na
dinarske, ne morejo znašati več kot pokojnine

uradnikov 5. činovnega razreda po zakonu o
prevedbi na dinarske plače od 14. marca 1922.
Za izvršitev tega zakona mora skrbeti prometno
ministrstvo v sporazumu s finančnim ministrom.
Zakon stopi v veljavo, ko se razglaši v »Služ-
benih novinah«.

Obrazložitev: Uredba o prevedbi kronskih
vpokojencev in vpokojenk na dinarske ni obse-
gala takozvanih starih vpokojencev bivše Druž-
be j. ž., ker jih ni izplačalo finančno ministrstvo,
ki je uredbo izdalo. Finančni efekt od 1. aprila
1928. l. znaša 1 milijon. Za proračunsko leto
1928-29 1.460.000. Zakon je izdelan po spora-
zumu s finančnim ministrom. S tem se uredi po-
kojninsko vprašanje.

Določbe kaz. zakona

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Novi ka-
zenski zakonik ima v paragrafih od 91 dalje
osebne določbe, ki jih je vseboval prejšnji
kazenski zakonik v znanih dveh poglavjih IX
in X. Zakon govori o kaznovanju tistih, ki se
pregreše zoper monarha, kraljevi dom, ki bi
bili v službi inozemstva, smešili javno prizna-
ne ustanove, izdajali naše tajnosti, bili v služ-
bi tuje države, ali se tam celo bojevali. Kra-

ljevi dom je zaščiten tako-le (§ 91.): Kdor
umori ali poskusi umoriti kralja ali prestolo-
naslednika ali kraljevskega namestnika, se ka-
zuje s smrtjo. (§ 92.) Kdor zaopne kako de-
janje, da bi kralja ali prestolonaslednika ali kra-
ljevega namestnika usmrtil, zastrupil, pregan-
il iz države ali izročil našim sovražnikom, se
kazuje z dosmrtno ječo (robljo). Kdor kaj
takega zaopne proti članom kraljeve hiše,
se kaznuje z ječo (robljo) najmanj 10 let.

Anketa o delovnem času v trg.-obrtnih prostorih

Belgrad, 29. jan. (Tel. Slov.) Iz socialnopo-
litičnega ministrstva smo dobili tole obvestilo:
Minister Drinković je poslal vsem delodajalskim
in delavskim zbornicam ter zainteresiranim dr-
žavnim oblastem tale komunikacijo: Na podlagi za-
kona o zaščiti delavcev, oziroma finančnega za-
kona 1928-29 o spremembah in dopolnitvah za-
kona o zaščiti delavcev in po sporazumu s trgo-
vinskimi ministrom sem se odločil, sklicati za
dan 21. februarja širšo anketo zastopnikov vseh
delodajalskih in delavskih zbornic, kakor tudi
zastopnikov zainteresiranih oblasti, da bi se ob-
ravnavalo: uredbo o zapiranju in odpiranju tr-
govskih in obrtnih prostorov in o delovnem
času pomožnega osebja v teh prostorih, kakor
tudi, da bi se eventualno te uredbe izpopolnile.
Zato vabim naslov, da določi svojega zastop-
nika, ki bi se te konference udeležil. Svoje pred-
loge naj stavijo ali anketi ali pošljejo pismeno.
Anketa bo v prostorih SUZOR-ja v Zagrebu.
Na to anketo je minister pozval trgovinsko, no-
tranje, prometno, gradbeno ministrstvo in mini-
strstvo za vere ter upravo državnih monopolov,
osrednje tajništvo delavskih zbornic, delavske
zbornice: Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Split, Sa-
rajevo, Novi Sad, ljubljansko zbornico za TOI,
Indust. in obrtno zbornico v Belgradu, Centra-
lno indust. zbornico v Belgradu, TOI zbornice:
Zagreb, Osijek, Sarajevo, Split, Dubrovnik, Novi
Sad, TOI zbornice: Veliki Bečkerek in Skopje.

Proti propagandi v inozemstvu

Zagreb, 29. jan. (Tel. Slov.) Policijsko rav-
nateljstvo je po nalogu velikega župana obve-
stilo v Zagrebu okrog 30 oseb, da se razvejav-
ljajo njih potni listi za inozemstvo. Med njimi so
dr. Trumbić, gospa Marija Radičeva, Milan Miš-
kulin, pristaš bivše HFSS.

Napredovanja in imenovanja sod. uradnikov

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Postavljeni
so: Za višje pisarniške oficijale: Srečko Ko-
man na okrajnem sodišču v Radovljici, Josip
Ferenc, Konjice, Martin Zorjan, Ptuj, Franc
Kopič, Maribor.

Za pisarniške oficijale kanclisti 2. III.: Li-
leg Albin na sodišču v Vrškem, Ivan Skvarča,
Vrhnika, Jakob Zargi, Kostanjevica, Drago
Prezelj, Metlika, Julko Marčič, Ljubljana, Jo-
že Kogej, Ptuj, Anton Kramer, Celje, Dragorad
Ku c, Crnomelj, Alojzij Lepušič, Brežice, Mi-
lan Vončina, Konjice, Josip Drevenšek, Mari-
bor, Vinko Vrančič, Višnja gora, Anton Ma-
tičič, Lož, Jakob Kresnik, Celje, Julij Ama-
lietti, Dolnja Lendava, Stanko Čuk, Kranj,
Alojzij Zupšek, Celje, Evgenij Mod, Dolenja
I. idava, Anton Rožanec, Cerknica, Martin
Trojnar, Maribor, Anton Gostiša, Radeče, Ru-
dolf Bižalj, Slov. Bistrica, Ljudevit Fürst,
Smarje, Konrad Losdorfer, Sevnica, Stanko
Waxl, Ljubljana, Janko Frass, Smarje.

Za višjega pisarniškega predstojnika na
okrožnem sodišču v Celju je imenovan višji
pisarniški oficijal Henrik Toplak. Za pi-
sarniškega pripravnika v področju višjega de-
želnega sodišča v Ljubljani sta imenovani
Dragotin Savli in Verena Regali.

Deputacija ljub. gospod. krogov pri predsedniku vlade

Danes je predsednik min. sveta in min.
notranjih zadev general P. Živković sprejel
deputacijo gospodarskih organizacij v Ljub-
ljani, ki mu je sporočila želje in predloge radi
novega občinskega sveta v Ljubljani in radi
dodelitve sosvetu obema oblast. komisarjema.
Deputacija je izročila ministru utemeljeno
spomenico in konkretne predloge glede kan-
didatov. G. predsednik se je dalj časa razgo-
varjal z deputacijo in je naprosil pomočnika
g. Živka Laziča, da v podrobnem razpravlja
o željah in predlogih deputacije. Med drugim
se je deputaciji naznačila izprememba voliv-
nega reda v tem smislu, da bo gospodarskim
slojem zajamčena udeležba v občinski upra-
vi. Deputacija se je poslovila z jako dobrimi
vtisi.

Belgrajske vesti

Danes je bil prometni minister dr. Koro-
šec v dvoru. Pri tej priliki je Nj. Vel. kralj
podpisal ukaz o pokojninah železničarjev južne
železnice.

S kraljevim ukazom je na predlog zuna-
njega ministra postavljen na razpoložanje naš
poslanik v Bernu Jovan Marković.

Nj. Vel. kralj je podpisal ukaz, s katerim
se imenuje ing. Voja Popović, ravnatelj obl.
pošt. ravnateljstva za glavnega ravnatelja pošt.
ministrstva.

Kmetijstvo in lovski zakon

Gotovo je, da imajo naše občine od lovov dohodke, toda dejstvo pa je na drugi strani, da lovske razmere, ki so jih urejali svoj čas le bogatejši veleposestniki bodisi neposredno bodisi s svojim vplivom, niso še take, da bi se mogel z njimi hvaliti naš kmet. Zato bi se moralo ozirati pri novem lovskem zakonu tudi na pritožbe naših poljedelcev, kajti v ljubljanski in mariborski oblasti imamo mnogo pritožb proti škodljivim živalim, predvsem divjim prašičem, jazbecem in ponekod medvedom. Po sedanji praksi ne odgovarja za škodo, ki jo naredijo te živali, nihče, razen na Stajerskem po jazbecu. Treba bi bilo določiti, ali so te živali proste in jih sme vsak tudi z orožjem uničevati ali pa se plača škoda, ki jo napravijo.

Nikakor ne gre, da bi v tem pogledu ostalo pri stari praksi, da je bilo kmetu vobče nemogoče — kljub besedilu lovskih zakonov! — ubijati te živali, ker mu je, pravim, upravna praksa branila, da bi s puško branil svoje imetje.

Ze pri debati o novih oblastnih lovskih uredbah so bili ugotovljeni različni lovski predpisi v Sloveniji in prav je, da se ti predpisi izenačijo, toda pred očmi bi moral zdaj imeti zakonodajalec, da je z lovom v resnici le tako, da kmet redi na svojem posestvu za malenkosten denar divjačino lovca zakupniku in da mu ta divjačina, bodisi lovna ali ne-lovna, napravi sedaj mnogo več škode. To škodo pa še povečajo sami lovci in njih psi.

Kadar se govori o lovskih stvarih, zmerom slišim besedo kompromis. Mišljen je kompromis med posestniki, ki so vsaj v Sloveniji po zakonu lastniki lovske pravice, in lovci, ki sami od sebe nimajo nobene pravice, in to pravico šele dobe potom zakupa. Zato se mi zdi ta beseda pogrešana. Pravilno bi bilo, da dobi kmet za svojo pravico poln ekvivalent, ta ekvivalent bi moral tudi odtehtati to, da kmet pri nas vobče nima prostega lova in da trpi po divjačini še povrhtega škodo. To bi bil pravi kompromis. Potem bi moral lovski upravičenec poravnati vsako škodo po divjačini v lovišču in bi se smela zverjad po kmetu preganjati le, če ogroža življenje.

Proti takemu pravnemu odnosu ne bi nihče ugovarjal.

Glede ugotovitve škode same je treba preskrbeti za hitro in zanesljivo postopanje. Danes je posebno na Kranjskem bilo vobče nemogoče, ali prav v redkih slučajih, da je prišel posestnik do svoje odškodnine. Postopanje je bilo vezano na prijavni rok in na razne druge okolnosti, da je rajši posestnik potrpeč, nego bi izgubljal čas in si delal poti. Dosedanja zakonodaja, ki si je in krojil kmet, temveč drugi, je prav to prikrito namerjala.

Se eno miselnost, ki jo je opaziti pri lovcih, se mora pobijati, to je misel, da je lov tak sport, pri katerem je dolžnost tretjega, da brez ekvivalenta prenaša le njegovo neprijetnost. Misel, da bi se prav za prav posestnik moral varovati škode pri divjačini, misel, da je kmet dolžan skrbeti za prospeh tega sporta, ta misel živi v marsikaterem lovcu. Tudi privileg, da ne more nihče drugi loviti, nego član »Lovskega društva«, ni nič drugega nego nadaljevanje stare vlastelinske miselnosti, da sme loviti le pripadnik tega in tega sloja. In tako si člani društva laste nekakšen privilegij, katerega stroške mora plačati kmet. Sklicevali se bodo na neko staro ministrsko odredbo! Lahko izdati kako odredbo, če pa so tisti, ki so jo izdali, sami bili deležni tega privilegija! Imamo pritožbe, da so to ponekod lovci grdo izrabljali, bodisi da so pri dražbi nastopali sami in niso hoteli dražiti, bodisi da so lov uničevali.

Končno ostane zahteva kmeta glede zajca vedno ista! Tam, kjer dela škodo, tam se naj da možnost, da se zatre. Zajec sam ne pomeni pravega lovskega sporta in boljši lovci ga ne streljajo, zato tudi ni nobenega razloga, da bi se še redil, posebno ne v sadovnjakih in vinogradih.

Iz gozdarskega ministristva

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Z današnjim dnevom je imenovan za namestnika glavnega ravnatelja pri gozdarskem ministristvu Vilim Chmelik, predsednik gozdarskega društva. — Te dni odide nazaj na Bled ing. Božič, ki je bil dodeljen v oddelek za lovstvo in oddelek za Slovenijo, ker se je povrnil šef oddelka Koprivnik.

Goriški slovenski listi bodo dovoljeni?

Kakor smo že poročali, so bili v Trstu ustavljeni vsi slovenski listi. Po zakonu morejo biti odgovorni uredniki samo oni časnikarji, ki so vpisani v novinarski sindikat. Slovenskih urednikov pa niso hoteli vpisati v ta sindikat in zato ne morejo biti odgovorni uredniki. Brez odgovornega urednika pa ne sme iziti noben list. Zato so vsi tržaški slovenski listi prenehali.

Kakor se nam poroča, pa je položaj na Goriškem malo drugačen. Goriškim slovenskim urednikom je namreč baže dana možnost, da bodo sprejeti v časniškarski sindikat. Če se to tudi v resnici zgodi, bo drž. pravdnikstvo preklicalo prepoved in goriški slovenski listi bodo smeli zopet izhajati.

Pomirljiva pisava italijanskega tiska

Tržaški italijanski listi pišejo o prenehanju rimskega pakta ter razpravljajo o tem dogodku v vseskozi pomirljivem tonu.

Tako piše »Piccolo«: Znano je, da je bil ta pakt lani podaljšan za eno leto. Tedaj sta jugoslovanski zunanji minister Marinković in italijanski poslanik v Belgradu Bodrero sporazumno sklenila, da se podaljša rok za odpoved pakta do 27. julija 1918, ker je bil v št. 4. tega pakta določen polletni odpovedni rok. V zadnjem času je italijanski poslanik v Belgradu, Grandi, opetovano konferiral v tej stvari z vodilnimi funkcionarji jugoslovanske zunanje politike.

Ti pogovori so imeli ta namen, da se najde pripraven način za obnovo pakta o prijateljstvu in pri tem se ni prezrlo, da se upošteva tudi eventualno sklenitev novega pakta, ki bi imel bolj konkretno podlago od sedanjega.

Ker pa vsi ti pogovori niso dali konkretnega rezultata, je prenehal italijansko-jugoslovanski pakt o prijateljstvu.

»Piccolo« piše nadalje, da ni izključeno, da je po nekem sporazumu med rimsko in belgrajsko vlado možno tudi podaljšanje pakta o prijateljstvu. Ta dogovor bi mogel biti v najkrajšem času tudi objavljen. Po mnenju

fasistovskih listov je v interesu Jugoslavije, da obnovi pakt prijateljstva z Italijo, ker je nova vlada naglasila svojo trdno voljo, da poboljša svoje odnose s Grško, Turško in Bolgarsko. Te odnose pa more poboljšati le, če se sporazume z Italijo, ker je v zadnjem času Italija z vsemi državami v najboljših odnosih.

Dunaj, 29. jan. (Tel. Slov.) Mussolinijev »Popolo d'Italia« zanika, da bi prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo, ki je ugasla te dni, povzročila novi položaj, kajti tudi brez pogodbe se lahko obdržijo korektni odnosi, ter se lahko živi v miru. Mussolini je storil vse za dobro sožitje z Jugoslavijo, izvrševal je vse obveznosti pogodbe lojalno in jih odkrito spoštoval, toda dosegel je za to le sovražnosti v jugoslovanskem tisku, v skupščini ter sovražne ljudske demonstracije. List se obrača ostro proti očitkom francoskega tiska glede ugasle prijateljske pogodbe. Italija je takoj izpraznila Dalmacijo, medtem ko Francija še deset let po sklepu miru vedno vzdržuje vojno stanje.

Tudi »Corriere della Sera« pravi, da se dobri odnosi med Jugoslavijo in Italijo kljub ugasli pogodbi nikakor ne kompromitirajo. Odvisni bodo od zadržanja ter političnega programa nove jugoslovanske vlade.

V Srbiji še vedno sneži

Na mnogih progah ustavljen promet - Vojaštvo zaproseno za pomoč

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) V Belgradu je danes ves dan snežilo, tako da so nastali taki kupi snega, kakor ga Belgrad ne pomeni. Za kidanje snega je bilo v prestolici zaposlenih 600 delavcev, ki so imeli na razpolago 60 voz in 20 avtomobilov. Kidanje snega stane belgrajsko občino na dan 50.000 Din. Tramvajski vozovi so sicer vzdrževali promet, toda brez prikolic. Radi velikih zametov so vlaki prihajali z večjimi ali manjšimi zamudami, od kako daleč se prihajali. Tudi mednarodni vlaki so prihajali z velikimi zamudami.

Na progi Topčider—Mala Krsna je zapadel tako visok sneg, da so promet ustavili. Vlaki stoje in čakajo, da se sneg skida. Po dosedanjih poročilih so zameti najhujši v vzhodni Srbiji (okolice Zaječarja in Niša). Tudi danes še neprestano sneži. Zato se je promet ustavil ob progi Ravna reka. Promet se bo omejil samo na rudnik Čičevac. Dva stroja, ki vozila do teh rudnikov, sta se komaj izvlekla do Ravne reke. Kako dolgo bo trajalo prekinjenje prometa, še ni gotovo.

Od Ravne reke do Pasuljske livade je prav tako ustavljen promet. Lokomotive so se

prazne vračale nazaj. Nekatere lokomotive, ki so bile poslone, da bi orale sneg, so obtičale v snegu. Tem so zopet odšle na pomoč druge lokomotive na pomoč. Ker še vedno sneži in ker še vedno razsaja vihar, nanosi znova meteže, radi česar je kidanje in oranje zelo težavno.

Čuprijska proga je popolnoma zasnežena. Uslužbeni so sicer sneg skidali, toda meteži so progo kmalu potem zopet zasuli. Tovornih vlakov sploh ni mogoče spustiti s kolodvorov. Predlaga se, da bi se ves tovorni promet ustavil za toliko časa, dokler traja tako vreme.

V Liki je promet ustavljen.

Prometno ministristvo je prosilo vojaštvo za pomoč pri kidanju snega in čiščenju prog.

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Tu so se pojavile velike jate divjih gosk, ki lete preko Belgrada proti jugu. Narod to tolmači s tem, da se napoveduje dolga in huda zima.

Glede lova smo zvedeli iz ministristva in lovskih krogov, da so v nevarnosti radi velikega snega jerebice, fazani in zajci. V gorskih krajih pa radi volkov srne.

Avstrija in koroški Slovenci

Dunaj, 29. jan. (Tel. Slov.) V narodnem svetu se je danes sprejel proračun. Voditelj velenemcev poslanec dr. Poltaw je govoril o delovanju Društva narodov, ki bo v marčnem zasedanju obravnavalo na inicijativno nemškega zun. ministra manjšinski problem. Kakor bo šla Nemčija poljski in češki manjšini na Pruskem v vseh ozirih na roko, bo tudi Avstrija dovolila v koroškem deželnem zboru slovenski manjšini velike usluge.

Proti alzaškim separatistom

Pariz, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Zasedanje narodne skupščine je doseglo danes z interpelacijo odposlanca Dahleta in govorom Poincarejevim svoj višek. Dahlet je izjavil, da so Alzačani germansko pleme. Metode naj se spremenijo. Zahteva splošno amnestijo za vse politične kaznjence.

Poincare je izjavil, da nima namena, napraviti iz debate o Alzaciji vprašanje obstoja kabineta. Težkoče delajo le avtonomisti. Najboljše zdravilo je čas, kateremu je treba pomagati z odločno mirovno akcijo. Na predlog Poincareja se je debata preložila na četrtek.

Izenačenje koledarja

Po trditvi srbskih listov znaša letna škoda od preštevanih praznikov več milijard dinarjev. Ta škoda je največja v pravoslavnih krajih, ker tu slave vse praznike po novem in starem koledarju. Zaradi tega je bilo že pred leti sklenjeno, da uvede pravoslavna cerkev novi koledar, a do tega ni prišlo. Zakaj se to ni zgodilo, ne ve nihče. Sedaj je nova vlada sprožila tudi vprašanje izenačenja koledarja. Imenovana je tudi bila posebna komisija in eden njenih članov, univ. prof. Milanković piše v »Politiki« o sedanjem stanju tega vprašanja.

Ze maja meseca 1923 je bila na vspravoslavnem kongresu v Carigradu sprejeta koledarska reforma in sicer tudi v soglasju z našo vlado. V glavnem je bilo sprejeto vse to, kar je predlagala srbska pravoslavna cerkev. Po tem predlogu bi se novo koledarsko leto skoraj popolnoma krilo z astronomskim in ne bi niti v 30.000 letih nastopila razlika enega dne. Novi koledar se ne bi popolnoma kril z gregorijanskim, ker se ta bolj loči od astronomskega. Po novem pravoslavnem koledarju bi bilo vsako četrto leto prestopno, od sekularnih let, to je onih, ki imajo na koncu dve ničli, pa samo ona, katerih števila, deljena z 9 dajo za ostanek 2 ali 6 (in ne, kakor pri nas, ki so deljive s 4). Ta koledar bi se ločil od gregorijanskega za eno leto šele v 28.000 letih. Glede Velike noči je bilo sklenjeno, da se ta določi natančno po astronomskih računih. Vsled tega bi bila vsa slika razlika z gregorijanskim koledarjem, ali le redko. Prva razlika bi bila l. 1943, druga pa 1954. Arhιεrεjski sabor srbske cerkve je to reformo odobril in sklenil, da jo izvede, ko to store tudi druge pravoslavne cerkve. Te so to storile, a srbska cerkev tega še ni storila. Zakaj? Na to ve dr. Milanković samo ta odgovor: Ne vem!

Nova reforma koledarja torej ne bo prinesla popolnega izenačenja, a tako veliko, ki bo zadostovalo.

Zakon o ces'ah se izdeluje

Belgrad, 29. jan. (Tel. »Slov.«) V gradbenem ministristvu izdeluje komisija zakon o drž. cestah in zakon o nedržavnih cestah. Za podlago prvemu načrtu služi načrt slovenskega ing. Skubic a. Drugemu pa zakon bivše dežele Kranjske o deželnih in občinskih cestah.

Pred konferenco strokovnjakov

Pariz, 29. jan. (Tel. »Slov.«) Nemški poslanik dr. Schacht je došel v Pariz, da stopi z guvernerjem francoske banke na razgovor o predstojih izvedenjskih pogajanjih za revizijo Dawesovega načrta. Strokovnjaki do spejo predvidoma še tekom tega tedne. Imeli bodo morda že 9. februarja prvi oficijelni razgovor. Dne 11. februarja bo najbrže prva seja.

Drobne vesti

Poljsko-ruski razgovori o Kellogovem paktu so se v zadnjih dneh nadaljevali v Moskvi. Latvija in Estonka so izjavile prav tako kakor Romunija, da hočejo podpisati protokol le skupno z vsemi drugimi vzhodnimi državami.

Zarota na Litvanskem. Šef litvanskega generalnega štaba polkovnik Plepha Wivius, ki je igral važno vlogo pri vpostavitvi Volde-marove diktature, je, kakor se govori, iz zdravstvenih ozirov odstopil. Pred tremi meseci so bili aretirani trije častniki generalnega štaba, osumljeni zarote proti Voldemarovi vladi. Imenovani se je baže izjavil solidar-nega z njimi.

Boj za prestol v Afganistanu. »Daily Telegraph« javlja iz Pešavarja, da je bil Ali Ahmed Jan, bivši privrženec in tast Aman Ulaha, izvoljen za emira Afganistana in da bo začel pohod na Kabul. Gre pa baže za zvi-jačo Aman Ulaha, da bi pridobil Sinvare. Ba-ka i Saquao je baže v finančnih težkočah, zaradi česar je uvedel teroristične davke. Ang-leški zrakoplov je bil poslan v Kabul, da od-pelje tujce, kar bo trajalo en teden.

Uspehi Byrdove ekspedicije. Ameriški zrakoplovni komandant Byrd je dosegel v spremstvu norveškega pilota in radiotelegrafista nepoznane kraje v južnih delih Scotlanda. Dosegel je nepoznan otok s kamnitimi gorami.

V Nankingu se vršijo brezuspešna pogajanja med Kitajsko in Japonsko. Japonska zahteva odškodnino za škodo, ki so jo povzročile kitajske čete japonskim regimentom. Kitajska to odklanja ter zahteva, naj se Japonska opraviči, ker je poslala čete v Sanking. Kitajska je pripravljena za odškodnino le v slučaju, ako da tudi Japonska nadomestilo za kitajske zgube.

Nobilov škandal. Na povabilo italijanskih oblasti odpotujeta kapitan »Krasina« Salaj-movič in letalec Čumohin v Italijo, kjer bosta zaslišana kot prič v preiskavi proti Nobilu, prav tako tudi ladijski zdravnik rešilne ladje »Krasina« Srednjaviki.

Zaradi velikanskih snežnih zametov se je na velikem delu madjarskih železnic ustavil promet. Redni tržaški brzovlak je obtičal pri Blatnem jezeru v snegu in ga niso mogli oprostiti.

Novosadska vremenska napoved. Zmerni severni vetrovi. Sneg na jugu.

Dunajska vremenska napoved. Zelo mrzlo. V Vorarlbergu se pričakuje zvišanje temperature.

Umr! je naš srčno ljubljani

Fanče Poberaj

jurist

dne 29. januarja 1929, v starosti 20 let. — Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 1. februarja 1929, ob 9 dopoldne.

Šent Vid nad Ljubljano, dne 29. januarja 1929.

Avgust, Justina,
starši.

Valica, Marica, Ante,
sestri in brat.